

Jon-Egil Korsvold
PB 145 Bønes
5849 Bergen

Deres referanse

Vår referanse
200504196

Dato
8. februar 2006

Klage på Konkurransetilsynets avgjørelse A2005-18 – avslag på anmodning om pålegg om opphør etter konkurranseloven § 12 jf. § 11 – Andøy Energi AS

Det vises til Deres klage datert 6. juni 2005 over Konkurransetilsynet avgjørelse A2005-18 av 31. mai d.å. i ovennevnte sak.

1. Sakens bakgrunn

De rettet en henvendelse til Konkurransetilsynet i brev av 26. mars 2005 vedrørende fastsettelse av nettleie i strømgning fra Andøy Energi AS. Det ble reist spørsmål om lovligheten av netteiers fastsettelse av nettleie i forhold til forbudet i konkurranseloven¹ § 11 mot utilbørlig misbruk av dominerende stilling, samt mot urimelige priser og forretningsvilkår etter pristiltaksloven § 2². Det ble rettet en tilsvarende henvendelse til Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) og Forbrukerrådet.

Konkurransetilsynet forstår Deres henvendelse som en anmodning om pålegg om opphør overfor Andøy Energi AS, jf. konkurranseloven § 12 første ledd og § 11. Ved avgjørelse av 31. mai 2005 (A2005-18) avslo Konkurransetilsynet Deres anmodning om å gi et slikt pålegg overfor Andøy Energi AS.

Avslaget ble påklaget i brev av 6. juni 2005. Tilsynet opplyser at det ble samtykket i å avvente klagebehandlingen inntil det forelå et svar fra NVE.

I brev til Dem av 28. juni 2005 fremkommer at NVE mener at Andøy Energi AS ikke bryter med NVE sitt regelverk. Det vises til at nettselskapene har et naturlig monopol og derfor blir regulert av myndighetene. Når en kunde er tilknyttet et nett, må vedkommende betale en lovregulert tariff til nettselskapet slik at netteier får dekket sine investeringer med en rimelig avkastning. Etter å ha gjennomgått Andøy Energi AS sin overføringstariff, finner NVE ikke

¹ Lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger. Loven trådte i kraft 1. mai 2004.

² Lov 11. juni 1993 nr. 66 om pristiltak.

noen uforholdsmessig store økninger i husholdnings- eller hyttetariffene. Andøy Energi AS har heller ikke hatt for høy inntekt i forhold til de rammer som er satt av NVE. Videre viser NVE til at det ikke har opplysninger om at Andøy Energi AS driver ulovlig krysssubsidiering av leverandørvirksomheten med midler fra monopolvirksomheten.

Konkurransetilsynet mottok et nytt brev fra Dem 5. november d.å., og gjenopptok deretter saksebehandlingen. Ved brev av 8. desember 2005 oversender Konkurransetilsynet Deres klage til departementet. Tilsynet fastholder sin tidligere avgjørelse.

2. Vurderingstemaet for departementet i foreliggende sak - konkurranseloven § 12 og kravet til begrunnelse

I saker som den foreliggende, hvor Konkurransetilsynet avslår en anmodning om pålegg om opphør etter konkurranseloven § 12, skal avslaget begrunnes, jf. bestemmelsens tredje ledd³. Konkurranseloven § 12 tredje ledd åpner for at et slikt avslag kan påklages til departementet.

Vurderingstemaet for departementet i klageomgangen jf. konkurranseloven § 12 tredje ledd er om tilsynets vedtak gir uttrykk for en forsvarlig prioritering og om avvisningen oppfyller kravene til begrunnelse i konkurranseloven § 12 tredje ledd. Fornyings- og administrasjonsdepartementet overprøver ikke Konkurransetilsynets realitetsvurdering i avvisningsavgjørelsen. Dette innebærer at dersom departementet opphever tilsynets avgjørelse, blir det opp til Konkurransetilsynet om saken skal avvises med en ny/bedre begrunnelse eller om saken skal tas opp til ny behandling med sikte på et vedtak etter § 12.

Konkurransetilsynet har i stor grad selv adgang til å vurdere hvordan de prioriterer sine ressurser mellom ulike saker. Det vil derfor sjelden være grunnlag for å oppheve en avgjørelse på grunnlag av en uforsvarlig prioritering fra tilsynets side. Departementets viktigste oppgave vil derfor være å kontrollere at begrunnelsen til tilsynet er tilstrekkelig grundig i forhold til lovens krav og at den ikke lider av feil eller er mangelfull. Kravet til begrunnelse innebærer at Konkurransetilsynet, som et minimum, må redegjøre for hva som har gjort at tilsynet har valgt å avslå å treffe et vedtak etter konkurranseloven § 12.

I tillegg vil departementet vise til at i denne konkrete saken er det anført brudd på både pristiltaksloven og konkurranseloven. Departementet er imidlertid kun klageinstans når det gjelder forholdet til konkurranseloven, og ikke det påståtte bruddet på pristiltaksloven. Vurderinger som tilsynet gjør i forbindelse med pristiltaksloven § 2 vil imidlertid også være relevante i forhold til vurderingstemaet etter konkurranseloven § 11 jf. § 12 tredje ledd, ettersom urimelige høye priser kan innebære en overtredelse av forbudet mot utilbørlig utnyttelse av en dominerende stilling.

3. Konkurransetilsynets begrunnelse i denne konkrete saken

Departementet vil under dette punkt gjengi hovedtrekkene i begrunnelsen som tilsynet har gitt i sin avgjørelse A2005-18 for ikke å pålegge Andøy Energi AS et påbud om opphør etter konkurranseloven § 12 jf. § 11.

Tilsynet redegjør for at nettleie og kraftkjøp er to forskjellige tjenester. Markedet for kraft er et konkurransemarked, hvor kundene kan velge mellom leverandører. Priser og produkter

³ Jf. også Ot. prp. nr. 6 (2003-2004) side 227 i merknaden til § 12 hvor det fremkommer at "For å gjøre klageadgangen reell, fremgår det av tredje ledd at Konkurransetilsynet skal grunngi sin avgjørelse om ikke å pålegge opphør."

varierer i dette markedet. Når det gjelder nettleie, viser tilsynet til at forbrukerne betaler til netteier der den enkelte er bosatt. Konkurransetilsynet understreker at det er lite sannsynlig at det vil være samfunnsøkonomisk forsvarlig å bygge ut og vedlikeholde parallelle strømnnett. Tilsynet viser til at dette innebærer at det i dette markedet oppstår flere lokale monopoler. For å hindre at disse, det vil si netteierne, utnytter sin monopolstilling på en utilbørlig måte, regulerer NVE netteierens atferd og inntjeningspotensial samt følger opp at regelverket på dette området etterleves. Aktørene i kraftmarkedet har ikke adgang til å subsidiere sine kraftpriser ved å overføre inntekter fra nettleievirksomheten, og er pålagt å holde et klart skille mellom de to virksomhetene.

Konkurransetilsynet viser til at pristiltaksloven § 2 nedlegger et forbud mot å ta, kreve eller avtale priser som er urimelige. Tilsynet opplyser at ved vurderingen av om en pris er urimelig vil det i første rekke legges vekt på om denne skiller seg fra det som er gjengs pris i markedet. Netteiers inntekter er regulert spesielt i energilovgivningen. Konkurransetilsynet mener derfor at det er all grunn til å anta at priser som er i overensstemmelse med denne reguleringen ikke er urimelige i pristiltakslovens forstand.

Konkurransetilsynet viser videre til at konkurranseloven § 11 nedlegger et forbud mot at en markedsaktør utnytter en dominerende stilling i et marked. Tilsynet påpeker at urimelige høye priser overfor kunder kan være et eksempel på overtredelse av denne bestemmelsen. I denne konkrete saken finner imidlertid ikke Konkurransetilsynet, ut i fra samme begrunnelse som i forhold til pristiltaksloven § 2, grunnlag for å foreta en nærmere vurdering av det påståtte forholdet vedrørende Andøy Energi AS.

4. Departementets vurdering og konklusjon

I tråd med ovennevnte har departementet vurdert om begrunnelsen i Konkurransetilsynets avvisningsavgjørelse A2005-18 er tilstrekkelig i forhold til kravet etter konkurranseloven § 12 tredje ledd og om den gir uttrykk for en forsvarlig prioritering.

Departementet mener at Konkurransetilsynet har vurdert de forhold som Deres henvendelse gir grunnlag for. Samlet sett mener Fornyings- og administrasjonsdepartementet at tilsynets begrunnelse for å avvise henvendelsen om å ilegge Andøy Energi AS et påbud om opphør etter konkurranseloven § 12 for brudd på konkurranseloven § 11 er tilstrekkelig til å oppfylle kravene etter lovens § 12 tredje ledd. Videre mener departementet at Konkurransetilsynets beslutning om å avslutte denne saken gir uttrykk for en forsvarlig prioritering av tilsynets ressurser.

På bakgrunn av ovennevnte har Fornyings- og administrasjonsdepartementet truffet følgende vedtak:

Klagen fra Jon-Egil Korsvold vedrørende Konkurransetilsynets avgjørelse A2005-18 tas ikke til følge.

Med hilsen

Jan A. Halvorsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Steinar Undrum

avdelingsdirektør

Kopi:
Konkurransetilsynet
Andøy Energi AS, 8484 Risøyhamn